

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 3. marca 2011 *

Vo veci C-161/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Symvoulio tis Epikrateias (Grécko) z 29. mája 2008 a doručený Súdnemu dvoru 8. mája 2009, ktorý súvisí s konaním:

Kakavetsos-Fragkopoulos AE Epexergasias kai Emporias Stafidas, predtým
K. Fragkopoulos kai SIA OE,

proti

Nomarchiaki Aftodioikisi Korinthias,

za účasti:

Ypourgos Georgias,

* Jazyk konania: gréčtina.

Enosis Agrotikon Synaiterismon Aigialeias tou Nomou Achaïas,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia J.-J. Kasel (spravodajca),
A. Borg Barthet, M. Ilešič a M. Berger,

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 8. júla 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Kakavetsos-Fragkopoulos AE Epexergasias kai Emporias Stafidas, predtým K. Fragkopoulos kai SIA OE, v zastúpení: I. Ktenidis, dikigoros,

- grécka vláda, v zastúpení: E. Leftheriotou, A. Vasilopoulou a V. Kontilaimos, splnomocnení zástupcovia,

— holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Patakia, splnomocnená zástupkyňa,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 16. septembra 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 29 ES.

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi K. Fragkopoulos kai SIA OE, gréckym podnikom, do ktorého práv vstúpil Kakavetsos-Fragkopoulos AE Epexergasias kai Emporias Stafidas (ďalej len „Fragkopoulos“), a Nomarchiaki Aftodioikisi Korinthias (Okresná správa v Korinte) vo veci zamietnutia tohto posledného uvedeného orgánu povoliť Fragkopoulos prepraviť, skladovať, spracovať a baliť – na účely ich neskoršieho

vývozu – voľného korintského sušeného hrozna pochádzajúceho z inej geografickej oblasti, ako je oblasť, kde má sídlo tento podnik.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Nariadenie Rady (ES) č. 2201/96 z 28. októbra 1996 o spoločnej organizácii trhu s výrobkami zo spracovaného ovocia a zeleniny (Ú. v. ES L 297, s. 29; Mim. vyd. 03/020, s. 83) vo svojom článku 1 stanovuje, že spoločná organizácia trhov, ktorú zavádza, zahŕňa okrem iného sušené hrozno (kód KN 0806 20).

- 4 Nariadenie Komisie (ES) č. 1549/98 zo 17. júla 1998, ktorým sa dopĺňa príloha k nariadeniu (ES) č. 1107/96 o registrácii zemepisných označení a označení pôvodu podľa postupu stanoveného v článku 17 nariadenia Rady (EHS) č. 2081/92 (Ú. v. ES L 202, s. 25; Mim. vyd. 03/023, s. 235), sa týka najmä registrácie chráneného označenia pôvodu (ďalej len „CHOP“) Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα (Korinthiaki Stafida Vostitsa) v rubrike „Výrobky určené na konzumáciu pre ľudí uvedené v prílohe II Zmluvy“.

Vnútroštátna právna úprava

- 5 Podľa článku 1 zákona č. 553/1977 o opatreniach na ochranu a podporu vývozu korintského sušeného hrozna a ďalších spojených otázkach (FEK A' 73):

„1. Plochy, na ktorých sa pestuje korintské sušené hrozno, sa rozdeľujú takto:

- a) oblasť A, ktorá zahŕňa podprefektúru (eparchia) Aigialeia a bývalé obce Erineo, Krathida a Felloi v okrese (nom) Achája, ako aj okres Korint;

- b) oblasť B, ktorá zahŕňa okresy Zakyntos a Kefalónia, ostrov Lefkada, okres Ileia, okres Achája (okrem podprefektúry Aigialeia a bývalých obcí Erineo, Krathida a Felloi) a okres Messénia.

2. Do oblasti A je zakázané dovážať, uskladňovať v nej a baliť korintské sušené hrozno pochádzajúce z oblasti B, ako ho aj ďalej vyvážať do zahraničia.

3. Dovoz korintského sušeného hrozna pochádzajúceho z oblasti A do oblasti B, ako aj vývoz tohto sušeného hrozna už zmiešaného s hroznom z tejto oblasti je povolený za podmienok stanovených v článku 2 ods. 3 a 4 tohto zákona.

4. Je zakázané prepravovať korintské sušené hrozno z podprefektúry Aigialeia a bývalých obcí Erineo, Krathida a Felloi z okresu Achája do okresu Korint aj ho tu baliť a naopak.“

6 Článok 2 tohto zákona stanovuje:

„1. Všetky druhy balení, ktoré obsahujú korintské sušené hrozno vyprodukované v oblasti A, ktoré sú balené v tejto oblasti a ktoré sú určené na vývoz, sa povinne označujú písmenom ‚A‘ a výrazom:

- a) ‚ΒΟΣΤΙΤΣΑ‘ [‚VOSTIZZA‘], ak ide o korintské sušené hrozno vyprodukované v podprefektúre Aigialeia a v bývalých obciach Erineo, Krathida a Felloi z okresu Achája, balené v tejto oblasti a vyvezené z prístavu Aigio;
- b) ‚ΚΟΡΦΟΣ‘ [‚KORFOS‘] (‚GULF‘), ak ide o korintské sušené hrozno vyprodukované v okrese Korint, balené v tomto okrese a vyvezené z prístavov Kiato a Korint.

2. Do rôznych balení korintského sušeného hrozna z citovaných oblastí je dovolené vkladať prospekty alebo reklamné letáky opisujúce kvalitu a všeobecnejšie význam výrazov ‚Vostizza‘ alebo ‚Gulf‘.

3. Všetky druhy balení, ktoré obsahujú korintské sušené hrozno pochádzajúce zo zmesi sušeného hrozna z oblastí A a B, ktoré je balené v oblasti B, sa povinne označujú výrazom ‚PROVINCIAL‘ a nepovinne názvom miesta balenia.

4. Všetky druhy balení, ktoré obsahujú korintské sušené hrozno vyprodukované v oblasti B, ktoré je balené v tejto oblasti a určené na vývoz, sa povinne označujú výrazom ‚PROVINCIAL‘ a nasledujúcimi výrazmi a nijako inak:

- a) ‚ZANTE‘ pre korintské sušené hrozno vyprodukované a balené na Zakyntose, ako aj pre korintské sušené hrozno balené v oblasti B vo všeobecnosti, pochádzajúce z ostrova Zakyntos, ako to potvrdzujú povolenia na prepravu vydané ASO (Autonómny orgán pre sektor sušeného hrozna), a vyvezené do zahraničia z akéhokoľvek prístavu oblasti B;

- b) ‚CEPHALLONIA‘ pre korintské sušené hrozno vyprodukované a balené na ostrovoch Kefalónia alebo Lefkada, ako aj pre korintské sušené hrozno balené v oblasti B vo všeobecnosti, pochádzajúce z okresu Kefalónia a z ostrova Lefkada, ako to potvrdzujú povolenia na prepravu vydané ASO, a vyvezené do zahraničia z akéhokoľvek prístavu oblasti B;

- c) ‚AMALIAS‘ pre korintské sušené hrozno balené v regióne Amaliada, ako aj pre korintské sušené hrozno balené v oblasti B vo všeobecnosti a pochádzajúce z regiónu Amaliada, to znamená z bývalých obcí Élisi, Ilida, Pinion a Myrtoundion z okresu Ileia, ako to potvrdzujú povolenia na prepravu vydané ASO, a vyvezené do zahraničia z akéhokoľvek prístavu oblasti B;

...“

7 Článok 3 toho istého zákona stanovuje:

„1. Vývoz korintského sušeného hrozna do zahraničia sa uskutočňuje takto:

- a) hrozno označené výrazom ‚Vostizza‘ sa vyváža z prístavu Aigio;
- b) hrozno označené výrazom ‚Gulf‘ sa vyváža z prístavov Korint a Kiato;
- c) hrozno označené výrazmi ‚Zante‘, ‚Cephalonia‘ a ‚Amalias‘ sa vyváža zo všetkých vývozných prístavov v oblasti B;

...“

- 8 Podľa vnútroštátneho súdu z dôvodovej správy k zákonu č. 553/1977 vyplýva, že dôvod rozdelenia regiónov výroby sušeného hrozna v oblasti A a B spočíva v skutočnosti, že sušené hrozno vyprodukované v oblasti A sa považuje za kvalitnejšie ako hrozno pochádzajúce z oblasti B. Samotná oblasť A je rozdelená na dve podoblasti, z ktorých prvá produkuje sušené hrozno najvyššej kvality. Pokiaľ ide o podmienky prepravy sušeného hrozna medzi oblasťami A a B, z dôvodovej správy tiež vyplýva, že s cieľom zlepšiť kvalitu sušeného hrozna pochádzajúceho z oblasti B je dovolené doviesť do nej sušené hrozno z oblasti A a zmiešať ho so sušeným hroznom z oblasti B. Okrem toho rôzne označenia uvedené v článku 2 tohto zákona sa považovali za nevyhnutné na zabezpečenie ochrany vyššej kvality sušeného hrozna pochádzajúceho z oblasti A, na informovanie spotrebiteľov o pôvode výrobkov, rozvoj výrobných oblastí

alebo oblastí balenia sušeného hrozna a nakoniec nepriamo zhodnotenie práce výrobcov sušeného hrozna.

- 9 Výnosom z 22. novembra 1993 Ypourgos Georgias (ministerstvo poľnohospodárstva) uznalo označenie „Vostizza“ ako CHOP korintského sušeného hrozna vyprodukovaného na základe odrody „korintské čierne hrozno“ pochádzajúcej z regiónu podprefektúry Aigialeia bývalých obcí Erineo, Krathida a Felloi okresu Achája (prvá podoblasť oblasti A). Okrem toho od roku 2008 sušené hrozno pochádzajúce z ostrova Zakynthos, ktorý je jedným z regiónov tvoriacich časť oblasti B, je zapísané ako CHOP Σταφίδα Ζακύνθου (Stafida Zakynthou).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 10 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Fragkopoulos, ktorého činnosť spočíva v spracovaní a uvádzaní korintského sušeného hrozna na trh, vlastní v regióne Kiato (Korint) prevádzkareň na účely spracovania a balenia sušeného hrozna. Tento región sa nachádza v druhej podoblasti oblasti A, kde sa produkuje sušené hrozno odrody „Korfos“, ktoré nie je zapísané ako CHOP na vnútroštátnej úrovni ani na úrovni Spoločenstva, pričom pod týmto označením bola zaregistrovaná v čase rozhodujúcich skutočností iba odroda „Vostizza“.
- 11 Na účely prepravy, skladovania, spracovania a balenia v okrese Korint s cieľom uvedenia sušeného hrozna pochádzajúceho z ostatných častí oblasti A, ako aj oblasti B na trh – a to na trh aj v ostatných členských štátoch – Fragkopoulos požiadal Nomarchiaki Aftodioikisi Korinthias o povolenie.

- 12 Táto správa 27. júna 2001 zamietla uvedenú žiadosť na základe ustanovení zákona č. 553/1977.
- 13 Domnievajúc sa, že uplatniteľná vnútroštátna právna úprava je v rozpore s právom Únie, Fragkopoulos podal 17. septembra 2001 žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia na vnútroštátny súd. Pred týmto súdom Ypourgos Georgias a Enosis Agrotikon Synaiterismon Aigialeias tou Nomou Achaïas (Únia poľnohospodárskych družstiev okresu Achája) vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania na podporu platnosti napadnutého rozhodnutia.
- 14 Na podporu svojej žaloby Fragkopoulos uvádza, že povinnosť uvedená v článku 1 zákona č. 553/1977, ktorá je uložená spracovateľským podnikom usadeným v oblasti A výroby korintského hrozna, používať ako surovinu výlučne sušené hrozno pochádzajúce z obvodu oblasti A, kde sú usadení, a ktorej dôsledok spočíva v zákaze pre tieto podniky, aby dovážali sušené hrozno pochádzajúce ako z iných obvodov oblasti A, tak aj z celej oblasti B, prekračuje hranice toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa ochrany kvality, ako aj dobrého mena sušeného hrozna odrody „Vostizza“. Táto povinnosť je preto podľa neho v rozpore s požiadavkami práva Únie a, konkrétnejšie, voľného pohybu tovaru a zákazu diskriminácie.
- 15 Fragkopoulos v tejto súvislosti najmä tvrdí, že jeho ekonomická a konkurenčná sloboda je zasiahnutá dotknutou gréckou právnou úpravou, ktorá má za účinok, že spracovateľské podniky usadené v oblasti A, kde je aj on usadený, nedisponujúce dostatočnými surovinami, sú z tohto dôvodu málo využívané, zatiaľ čo firmy usadené v zóne B môžu nakupovať sušené hrozno pochádzajúce z oboch oblastí A a B, a tak disponujú veľkým množstvom suroviny a sú schopné vyrobiť viac a za lepšiu cenu.

- 16 Dopĺňa, že celková výroba sušeného hrozna v regióne okresu Korint dosahuje 9 000 ton, teda množstvo, ktoré je spracované piatimi podnikmi, ktoré sú usadené a fungujú v tomto okrese, zatiaľ čo v zóne B, ktorá vyprodukuje množstvo 20 000 ton sušeného hrozna, pôsobia štyri činné jednotky, takže Fragkopoulos sa nachádza v situácii hospodárskeho úpadku.
- 17 Fragkopoulos ďalej spresňuje, že svojím návrhom sa nedomáha toho, aby mohol vo svojej továrni zmiešať rôzne odrody sušeného hrozna, a rovnako nemá záujem zhoršiť kvalitu sušeného hrozna alebo zneužiť CHOP „Vostizza“, ale domáha sa výlučne práva doviesť sušené hrozno pochádzajúce z iných regiónov, ako je Korint, spracovať ho a vyviezť ho, pričom bude dodržiavať povinnosti označovania stanovené v článku 2 zákona č. 553/1977 v závislosti od každej konkrétnej odrody.
- 18 Vnútroštátny súd sa v prvom rade pýta na možnosť Fragkopoulos uplatniť pred vnútroštátnym súdom také ustanovenie, akým je článok 29 ES, a to v prípade, keď sa dotknuté obmedzenia týkajú územia patriaceho do toho istého štátu a sú formálne neutrálne vo vzťahu k obchodu v rámci Spoločenstva. V tejto súvislosti však uvádza, že ustanovenia zákona č. 553/1977 majú za následok, že Fragkopoulos nemôže doviesť do regiónu, kde je usadený, sušené hrozno pochádzajúce z iných regiónov Helénskej republiky nielen na účely jeho spracovania a balenia, ale tiež jeho vývozu do iných členských štátov.
- 19 V druhom rade a za predpokladu, že Súdny dvor poskytne kladnú odpoveď na túto otázku, vnútroštátny súd vysvetľuje, že aj keď dotknuté vnútroštátne ustanovenia formálne nerozlišujú medzi vnútorným obchodom a vývozným obchodom, napriek tomu majú za následok obmedzenie, hoci len potenciálne, toku vývozov smerom do

iných členských štátov. Kladie si preto otázku, či ustanovenia zákona č. 553/1977 sú v zásade v rozpore s článkom 29 ES a či môžu byť prípadne odôvodnené podľa článku 30 ES a či je dodržaná zásada proporcionality.

20 Za týchto podmienok Symvoulio tis Epikrateias rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Môže sa podnik v situácii žalobcu, teda podnik na spracovanie a balenie sušeného hrozna so sídlom v konkrétnom regióne krajiny, v ktorom je zákonom zakázané prenášať rôzne odrody sušeného hrozna z iných regiónov krajiny na účely ich spracovania a balenia, pričom dôsledkom tejto situácie je, že podnik nemôže vyvážať sušené hrozno pochádzajúce z vyššie uvedených odrôd, ktoré spracoval, odvolávať na súde, že tieto legislatívne opatrenia sú v rozpore s článkom 29 ES?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku..., sú ustanovenia ako právne normy vnútroštátneho gréckeho práva, ktoré sa uplatňujú v tomto spore a ktoré na jednej strane zakazujú dovoz, skladovanie a spracovanie hrozna pochádzajúceho z rôznych regiónov krajiny do konkrétneho regiónu, v ktorom je povolené spracovanie iba miestneho hrozna s cieľom ich neskoršieho vývozu, a na druhej strane vyhradzujú uznanie [CHOP] len pre hrozno, ktoré bolo spracované a balené v regióne, v ktorom bolo dopestované, v rozpore s článkom 29 ES zakazujúcim množstevné obmedzenia vývozu, ako aj všetky opatrenia s rovnakým účinkom?

3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku..., predstavuje ochrana kvality výrobku, ktorý je zemepisne určený vnútroštátnym zákonom členského štátu a ktorému nebola priznaná možnosť použiť zvláštny rozlišovací názov, ktorý by označoval jeho všeobecne uznanú vysokú kvalitu a jedinečnosť odvodzovanú od jeho pôvodu z konkrétnej zemepisnej oblasti, v zmysle článku 30 ES legitímny dôvod všeobecného záujmu, ktorý umožňuje odchyliť sa od článku 29 ES zakazujúceho množstevné obmedzenia vývozu daného výrobku, ako aj všetky opatrenia s rovnakým účinkom?“

O prejudiciálnych otázkach

- ²¹ Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či a prípadne v akom rozsahu článok 29 ES bráni vnútroštátnej právnej úprave ako vo veci samej, ktorá na jednej strane zakazuje dovoz, skladovanie, spracovanie a balenie sušeného hrozna pochádzajúceho z rôznych regiónov dotknutého členského štátu s cieľom jeho vývozu do konkrétneho regiónu tohto štátu, v ktorom je povolené skladovanie, spracovanie a balenie iba miestneho hrozna, a ktorá na druhej strane vyhradzuje CHOP „Vostizza“ len pre sušené hrozno, ktoré bolo spracované a balené v tom istom regióne, v ktorom bolo dopestované.

- ²² Na úvod treba pripomenúť, že podľa článku 29 ES sú množstevné obmedzenia vývozu a všetky opatrenia s rovnakým účinkom medzi členskými štátmi zakázané. Podľa ustálenej judikatúry má tento článok priamy účinok, a preto priznáva jednotlivcom práva, ktoré majú vnútroštátne súdy povinnosť chrániť (pozri v tomto zmysle najmä

rozsudky z 29. novembra 1978, Redmond, 83/78, Zb. s. 2347, body 66 a 67, ako aj z 9. júna 1992, Delhaize a Le Lion, C-47/90, Zb. s. I-3669, bod 28).

- 23 V dôsledku toho podnik nachádzajúci sa v situácii podniku Fragkopoulos, ktorého predmetom činnosti je spracovanie a balenie sušeného hrozna s cieľom jeho vývozu do iných členských štátov a ktorý je usadený v určenom regióne členského štátu, v ktorom vnútroštátna právna úprava zakazuje doviezť akékoľvek odrody sušeného hrozna pochádzajúce z iných regiónov tohto štátu na účely ich spracovania a balenia, takže nemôže vyvážať sušené hrozno pochádzajúce z týchto regiónov, sa môže platne domáhať pred vnútroštátnym súdom uplatnenia článku 29 ES.
- 24 Pokiaľ ide o dosah tohto článku, treba postupne posúdiť, či vnútroštátna právna úprava ako vo veci samej predstavuje obmedzenie základnej zásady voľného pohybu tovaru a či prípadne môže byť objektívne odôvodnená.

O existencii obmedzenia v zmysle článku 29 ES

- 25 V tejto súvislosti treba v prvom rade určiť, či vnútroštátna právna úprava ako vo veci samej predstavuje množstevné obmedzenie vývozu, alebo opatrenie, ktorého účinok je rovnaký ako takéto obmedzenie v zmysle článku 29 ES.

- 26 Vzhľadom na to, že právna úprava dotknutá vo veci samej priamo nezavádza množstevné obmedzenia vývozu, nemôže sa ako taká považovať za vytvárajúcu množstevné obmedzenie vývozu v zmysle tohto článku Zmluvy ES.
- 27 Pokiaľ ide o otázku, či táto právna úprava má charakteristické znaky opatrenia s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu v zmysle tohto článku, treba spresniť, že, ako vyplýva z článku 1 nariadenia č. 2201/96, sušené hrozno je predmetom spoločnej organizácie trhov tak, ako je upravená v článku 34 ES. Treba doplniť, že, ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, v takom prípade akékoľvek opatrenie, ktoré by mohlo priamo alebo nepriamo, skutočne alebo potenciálne prekážať obchodu v rámci Spoločenstva, predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu (pozri najmä rozsudky z 26. februára 1980, Vriend, 94/79, Zb. s. 327, bod 8, a z 15. apríla 1997, Deutsches Milch-Kontor, C-272/95, Zb. s. I-1905, bod 24).
- 28 Je nutné konštatovať, že vnútroštátna právna úprava ako vo veci samej v rozsahu, v akom zakazuje hospodárskemu subjektu, akým je Fragkopoulos, zásobovať sa sušeným hroznom pochádzajúcim z iných vnútroštátnych geografických oblastí, než je oblasť, v ktorej je tento subjekt usadený – v predmetnej veci prvá podoblasť oblasti A, ako aj celá oblasť B – má nespochybniteľne dosah na objem jeho vývozov, keďže dotknutá osoba môže spracovať a baliť iba sušené hrozno vyprodukované v tom istom regióne, ako má sídlo – teda v druhej podoblasti oblasti A (pozri v tomto zmysle tiež rozsudok z 8. novembra 2005, Jersey Produce Marketing Organisation, C-293/02, Zb. s. I-9543, bod 80).
- 29 Z toho vyplýva, že takáto vnútroštátna právna úprava môže prinajmenšom potenciálne brániť obchodu v rámci Spoločenstva, a preto predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu, ktoré je v zásade zakázané

článkom 29 ES. V predmetnej veci to platí o to viac, že článok 1 zákona č. 553/1977 výslovne zakazuje vo svojich odsekoch 2 a 4 vývoz korintského sušeného hrozna, pokiaľ nezodpovedá podmienkam uloženým týmto zákonom na jeho spracovanie, skladovanie a balenie v mieste jeho dopestovania.

- 30 Okrem toho, čo sa týka okolnosti, že CHOP „Vostizza“ je vyhradené iba pre sušené hrozno spracované a balené v tom istom regióne, kde bolo toto hrozno dopestované, stačí pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou podriadenie použitia CHOP zapísaného na úrovni Európskej únie podmienkam spojeným s regiónom výroby tiež predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu v zmysle článku 29 ES (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 20. mája 2003, Ravil, C-469/00, Zb. s. I-5053, bod 88, ako aj Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, C-108/01, Zb. s. I-5121, bod 59).
- 31 Za týchto podmienok treba v druhom rade určiť, či takéto obmedzenia voľného pohybu tovaru môžu byť objektívne odôvodnené.

O prípadných odôvodneniach dotknutých obmedzení

- 32 Vzhľadom na to, že iba sušené hrozno vyprodukované v prvej podoblasti oblasti A, a to hrozno odrody „Vostizza“, je chránené CHOP, treba rozlišovať, pokiaľ ide o prípadné odôvodnenie dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy, medzi zákazom pohybu sušeného hrozna medzi dvoma podoblastami oblasti A na jednej strane a zákazom

doviezť sušené hrozno pochádzajúce z oblasti B do druhej podoblasti oblasti A, teda podoblasti, v ktorej sa nachádza sídlo Fragkopoulos a ktorá nie je zapísaná ako CHOP, na druhej strane.

O zákaze pohybu medzi dvoma podoblastami oblasti A

- 33 Pokiaľ ide o prvý aspekt uvedený v predchádzajúcom bode, zo spisu predloženého Súdneho dvoru vyplýva, že povinnosť spracovať a baliť sušené hrozno odrody „Vostizza“ iba v prvej podoblasti oblasti A, ako aj súvzťažne zákaz akéhokoľvek pohybu sušeného hrozna medzi dvoma podoblastami oblasti A, upravený v článku 1 ods. 4 zákona č. 553/1977, s dôsledkom, že výrobca usadený v druhej podoblasti tejto oblasti absolútne nemôže spracovávať a baliť sušené hrozno odrody „Vostizza“, má za cieľ chrániť CHOP, ktoré požíva táto odroda na základe práva Únie.
- 34 V tomto ohľade treba pripomenúť, že právna úprava Únie má všeobecný sklon prisudzovať vysokú hodnotu kvalite výrobkov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, a to na účel podpory dobrej povesti uvedených výrobkov, najmä vďaka použitiu označení pôvodu, ktoré sú predmetom osobitnej ochrany (rozsudok zo 16. mája 2000, Belgicko/Španielsko, C-388/95, Zb. s. I-3123, bod 53). Tento sklon sa prejavil prijatím nariadenia Rady (EHS) č. 2081/92 zo 14. júla 1992 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín (Ú. v. ES L 208, s. 1; Mim. vyd. 03/013, s. 4), ktoré má v zmysle svojich odôvodnení za cieľ najmä uspokojiť očakávania spotrebiteľov v oblasti kvalitných výrobkov a ich očakávania súvisiace s určitým územným pôvodom, a tiež zabezpečiť, aby výrobcovia

v podmienkach spravodlivej hospodárskej súťaže dosahovali vyššie príjmy ako protihodnotu za nimi vynaložené úsilie na dosiahnutie skutočnej kvality (pozri rozsudky Ravil, už citovaný, bod 48, ako aj Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, už citovaný, bod 63).

- 35 Uplatniteľné právne predpisy chránia ich nositeľov proti protiprávnemu používaniu označení pôvodu tretími osobami s cieľom získať prospech z dobrej povesti, ktorú označenia nadobudli. Cieľom týchto označení je zaručiť, že výrobok, ktorý je ich nositeľom, pochádza z určenej geografickej oblasti a že sa vyznačuje určitými osobitnými vlastnosťami. Môžu mať veľmi dobrú povest u spotrebiteľov a môžu byť pre výrobcov spĺňajúcich podmienky na ich používanie zásadným nástrojom získavania zákazníkov. Dobrá povest označení pôvodu závisí od ich imidžu u spotrebiteľov. Tento imidž sa zas v podstate opiera najmä o osobitné vlastnosti a všeobecnejšie o kvalitu výrobku (pozri rozsudok Belgicko/Španielsko, už citovaný, body 54 až 56). Pokiaľ ide o vnímanie spotrebiteľa, vzťah medzi dobrou povestou výrobcov a kvalitou výrobkov vychádza okrem iného z jeho presvedčenia, že výrobky predávané pod označením pôvodu sú pravé (pozri rozsudky Ravil, už citovaný, bod 49, a Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, už citovaný, bod 64).
- 36 V súlade s článkom 30 ES článok 29 ES nebráni zákazom alebo obmedzeniam vývozu odôvodneným najmä ochranou priemyselného a obchodného vlastníctva.
- 37 Keďže je nesporné, že označenia pôvodu patria medzi práva priemyselného a obchodného vlastníctva v zmysle článku 30 ES, podmienka ako vo veci samej, ktorá zakazuje akúkoľvek prepravu sušeného hrozna medzi dvoma podoblastami oblasti A, musí byť napriek jej obmedzujúcim účinkom na obchod považovaná za v súlade s právom Únie, a to v rozsahu, v akom predstavuje nevyhnutný a propor-

cionálny prostriedok spôsobilý chrániť dobrú povesť CHOP „Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα (Korinthiaki Stafida Vostitsa)“ (pozri v tomto zmysle rozsudky Belgicko/Španielsko, už citovaný, body 58 a 59, ako aj Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, už citovaný, bod 66).

- 38 Hoci opatrenie tohto druhu má nepochybne chrániť CHOP, ktoré požíva sušené hrozno odrody „Vostizza“, napriek tomu nestačí, na rozdiel od tvrdenia vnútroštátneho súdu, pre záver, že je odôvodnené, konštatovať, že nijaké iné opatrenie nemôže mať rovnaký stupeň účinnosti ako absolútny zákaz pohybu sušeného hrozna medzi dvoma podoblasťami oblasti A.
- 39 Naopak, na účely preskúmania proporcionality dotknutého obmedzenia treba tiež preskúmať, či prostriedky vykonané v tomto kontexte nejdú nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie sledovaného legitímneho cieľa. Inými slovami, treba posúdiť, či neexistujú alternatívne opatrenia spôsobilé dosiahnuť tento cieľ, ktoré by však mali menej obmedzujúci účinok na obchod v rámci Spoločenstva.
- 40 V tomto ohľade treba poznamenať, ako to uviedla holandská vláda vo svojich písomných pripomienkach a ako to generálny advokát pripomenul v bode 77 svojich návrhov, že si možno predstaviť riešenie menej obmedzujúce voľný pohyb tovaru, ktoré spočíva v tom, že predpokladá oddelené výrobné linky či dokonca tiež rozličné sklady, v ktorých by mohlo byť skladované, spracované a balené výlučne korintské sušené hrozno rovnakého geografického pôvodu.
- 41 Fragkopoulos okrem toho zdôraznil, že jeho pôvodný návrh vo veci samej nijako nesmeruje k získaniu povolenia zmiešať rôzne odrody sušeného hrozna. Fragkopoulos

navyše na pojednávaní spresnil, že počet výrobcov sušeného hrozna usadených v dvoch podoblastiach oblasti A je nižší ako desať, takže, ako vysvetlil generálny advokát v bode 78 svojich návrhov, môžu byť ľahko zavedené neohlásené kontroly uskutočnené na príslušných miestach výroby. Okrem toho vzhľadom na skutočnosť, že zmiešanie rôznych odrôd sušeného hrozna je povolené v oblasti B, takéto kontroly by sa uskutočnili iba v rámci samotnej oblasti A.

42 Okrem toho treba v tomto kontexte pripomenúť, že obmedzujúce opatrenie môže byť považované za opatrenie, ktoré je v súlade s požiadavkami práva Únie, iba vtedy, ak skutočne zodpovedá úsiliu dosiahnuť uskutočnenie sledovaného cieľa koherentne a systematicky.

43 Zdá sa, že zákon č. 553/1977 neupravuje, pokiaľ ide o sušené hrozno odrody „Vostizza“ zapísanej ako CHOP, povinnosti podobného druhu, aký bol upravený vnútroštátnymi úpravami dotknutými vo veciach, ktoré viedli k už citovaným rozsudkom Raviľ, ako aj Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita. Pri neexistencii vopred definovaných objektívnych kritérií, ako je napríklad podrobný opis chráneného výrobku, ako aj jeho hlavné charakteristiky, skutočnosti dokazujúce, že dotknutý výrobok pochádza z určenej geografickej zóny, opis metódy, prípadne miestnej, získavania tohto výrobku, ako aj požiadavky, ktoré treba dodržiavať na účely využívania CHOP, sa však zdá ťažké zabezpečiť údaje vysokú kvalitu výrobku, ktorý má CHOP chrániť.

44 Navyše treba uviesť, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej zavádza rozdielne pravidlá pre rôzne oblasti výroby sušeného hrozna.

- 45 Je tak nepochybné, že výrobcovia usadení v oblasti B sú oprávnení spracovať, skladovať, baliť a vyvážať sušené hrozno pochádzajúce z celej oblasti A vrátane jej prvej podoblasti, odkiaľ pochádza odroda „Vostizza“. V tejto súvislosti grécka právna úprava upravuje iba povinnosť označiť vhodným spôsobom zmes sušeného hrozna z týchto rôznych oblastí pôvodu, v predmetnej veci prostredníctvom označovania poukazujúceho na takúto zmes sušeného hrozna pochádzajúceho z oblastí A a B. Grécky zákonodarca sa tak zrejme domnieval, že subjekty usadené v regióne, z ktorého pochádza sušené hrozno zjavne nižšej kvality, môžu riadne spracovávať sušené hrozno vyššej kvality vyprodukované v inej geografickej oblasti vrátane tej, ktorá požíva CHOP, v rozsahu, v akom bude dodržaná iba povinnosť označovania spôsobilá zabrániť pomýleniu.
- 46 Ako zdôraznil generálny advokát v bode 75 svojich návrhov, dôvod, pre ktorý podobný postup nemôže byť zavedený medzi dvoma podoblasťami oblasti A, nie je zrejмый. Inými slovami, nie je zjavné, prečo sa výrobcom druhej podoblasti A ukladá oveľa prísnejšie opatrenie, keď sa im čisto a jednoducho zakazuje spracovávať sušené hrozno pochádzajúce z prvej podoblasti A, v ktorej sa produkuje odroda „Vostizza“.
- 47 Fragkopoulos okrem toho zdôraznil, bez toho, aby to niekto spochybnil, že jeho návrh sa nijako nedomáhal neoprávneného využitia CHOP vyhradeného sušenému hroznu pochádzajúcemu z prvej podoblasti oblasti A a že bol pripravený používať označovanie výrobkov jasne poukazujúce na príslušný geografický pôvod dotknutého sušeného hrozna.
- 48 Okrem toho systém v súčasnosti platný v Grécku sa zdá byť, pokiaľ ide o jeho koherentnosť, ešte problematickejší odvtedy, čo od roku 2008 sušené hrozno pochádzajúce z ostrova Zakynthos, teda z regiónu, ktorý je súčasťou oblasti B, v ktorej má sušené hrozno nepopierateľne nižšiu kvalitu, požíva CHOP, zatiaľ čo sušené hrozno

pochádzajúce z druhej podoblasti oblasti A, ktoré má porovnateľne lepšiu kvalitu, nie je k tomuto dňu chránené.

- 49 Za týchto podmienok treba konštatovať, že absolútny zákaz pohybu sušeného hrozna medzi dvoma podoblastami oblasti A tak, ako je upravený právnou úpravou dotknutou vo veci samej, nemôže byť považovaný za objektívne odôvodnený ochranou priemyselného a obchodného vlastníctva v zmysle článku 30 ES, keďže koherentne nesleduje tento cieľ a nie je v súlade s požiadavkami zásady proporcionality.

O zákaze pohybu výrobkov pochádzajúcich z oblasti B v druhej podoblasti oblasti A

- 50 Pokiaľ ide o druhý aspekt uvedený v bode 32 tohto rozsudku, a to zákaz doviezť sušené hrozno pochádzajúce z oblasti B do druhej podoblasti oblasti A tak, ako je tento zákaz upravený v článku 1 ods. 2 zákona č. 553/1977, treba pripomenúť, že sušené hrozno odrody „Korfos“ vyprodukované v tejto druhej podoblasti, v ktorej má sídlo Fragkopoulos, nie je kryté CHOP, ktoré požíva sušené hrozno odrody „Vostizza“ pochádzajúce z prvej podoblasti oblasti A. Z toho vyplýva, že zákaz doviezť do druhej podoblasti oblasti A sušené hrozno pochádzajúce z oblasti B nemôže byť odôvodnený nevyhnutnosťou chrániť toto CHOP.
- 51 Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že vnútroštátne opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu, ktoré je v zásade v rozpore s článkom 29 ES, možno odôvodniť nielen niektorým z dôvodov uvedených v článku 30 ES, ale aj naliehavými dôvodmi verejného záujmu, pokiaľ je uvedené opatrenie proporcionálne

sledovanému legitímnemu cieľu (pozri najmä rozsudok zo 16. decembra 2008, Gysbrechts a Santurel Inter, C-205/07, Zb. s. I-9947, bod 45).

- 52 V predmetnej veci je teda opodstatnené určiť, či v situácii, keď nijaké CHOP nebolo zapísané na úrovni Únie pre sušené hrozno vyprodukované v druhej podoblasti oblasti A, a to hrozno odrody „Korfos“, možno účinne poukázať na jeden z dôvodov uvedených v článku 30 ES alebo na naliehavú požiadavku týkajúcu sa všeobecného záujmu.
- 53 V prvom rade grécka vláda uvádza, že cieľom sledovaným vnútroštátnou právnou úpravou dotknutou vo veci samej je vyhnúť sa miešaniu rôznych odrôd sušeného hrozna, aby sa zachovala kvalita sušeného hrozna vyprodukovaného v oblasti A, ktoré sa považuje za hrozno s vyššou kvalitou ako hrozno vyprodukované v oblasti B.
- 54 Treba však pripomenúť, že vnútroštátne opatrenie, ktoré predstavuje prekážku voľného pohybu tovaru, nemožno odôvodniť samotným cieľom zachovania údajnej kvality výrobku v rámci členského štátu bez toho, aby tento výrobok bol označený CHOP (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. septembra 2006, Alfa Vita Vassilopoulos a Carrefour-Marinopoulos, C-158/04 a C-159/04, Zb. s. I-8135, bod 23).
- 55 Ako uviedol generálny advokát v bode 66 svojich návrhov, účel ustanovení Zmluvy v oblasti voľného pohybu tovaru bráni tomu, aby členské štáty zaviedli na svojom území neprekročiteľné vnútorné hranice na zaručenie údajnej kvality určitých výrobkov, o to viac, že právo Únie ponúka nástroje nevyhnutné na zachovanie kvality výrobkov

majúcich vlastnosti, ktoré si zaslúžia osobitnú ochranu (pozri v tomto zmysle tiež body 34 a nasl. tohto rozsudku).

- 56 V druhom rade vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vysvetľuje, že sušené hrozno pochádzajúce z oblasti A požíva u spotrebiteľov v Grécku osobitne dobrú povesť a vážnosť. Na základe tohto posúdenia zrejme pripúšťa, že dotknutá vnútroštátna právna úprava má v úmysle chrániť spotrebiteľov tým, že zabráni akejkolvek možnosti podvodu vyplývajúceho zo zmiešania rôznych odrôd sušeného hrozna.
- 57 V tomto ohľade treba pripomenúť, ako už vyplýva z bodov 43 a nasl. tohto rozsudku, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej sa nezdá byť koherentná, keďže umožňuje v oblasti B zmiešanie rôznych odrôd sušeného hrozna vrátane hrozna pochádzajúceho z akejkolvek oblasti A, ktorá zahŕňa región požívajúci CHOP, zatiaľ čo je zakázané akékoľvek zmiešanie v celej oblasti A vrátane jej druhej podoblasti, ktorá nie je chránená CHOP.
- 58 Z toho vyplýva, že táto právna úprava nebráni absolútnym spôsobom akémukoľvek zmiešaniu rôznych odrôd sušeného hrozna a že okrem toho úroveň kvality výrobku zrejme nebola pre zákonodarcu určujúcim kritériom.
- 59 V každom prípade aj za predpokladu, že legitímny cieľ všeobecného záujmu smerujúci k ochrane spotrebiteľov a predchádzaniu akémukoľvek podvodu by mohol byť vo veci samej užitočne vznesený, treba tiež dbať na to, aby bolo dotknuté opatrenie v súlade so zásadou proporcionality.

60 Z rovnakých dôvodov, ako sú tie, ktoré sú uvedené v bodoch 40 a 41 tohto rozsudku a ktoré sa uplatňujú *mutatis mutandis* aj na preskúmanie proporcionality opatrení zakazujúcich dovoz sušeného hrozna pochádzajúceho z oblasti B do druhej podoblasti oblasti A, treba dospieť k záveru, že existujú iné opatrenia menej obmedzujúce voľný pohyb sušeného hrozna vyprodukovaného na gréckom území, ako je možnosť uložiť dotknutým subjektom povinnosť disponovať oddelenými výrobnými linkami a/alebo rozličnými skladmi, ako aj povinnosť uplatňovať vhodné označovanie v závislosti od geografického pôvodu spracovaného sušeného hrozna, rovnako ako aj možnosť zabezpečiť dodržiavanie týchto povinností neohlásenými kontrolami a primeranými sankciami.

61 Za týchto podmienok absolútny zákaz pohybu sušeného hrozna medzi druhou podoblastou oblasti A a oblasťou B tak, ako je upravený právnou úpravou dotknutou vo veci samej, nemôže byť považovaný za odôvodnený z hľadiska ochrany spotrebiteľov a predchádzania podvodom, keďže koherentne nesleduje tento cieľ a nie je v súlade s požiadavkami zásady proporcionality.

62 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti treba odpovedať na položené otázky tak, že článok 29 EŠ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ako je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá upravuje absolútny zákaz dovozu, skladovania, spracovania a balenia na účely vývozu sušeného hrozna jednak medzi dvoma podoblastami oblasti A, jednak medzi druhou podoblastou oblasti A a oblasťou B, keďže neumožňuje koherentne dosiahnuť sledované legitímne ciele a ide nad rámec toho, čo je potrebné na zabezpečenie ich uskutočnenia.

O trovách

- ⁶³ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 29 ES sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ako je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá upravuje absolútny zákaz dovozu, skladovania, spracovania a balenia na účely vývozu sušeného hrozna jednak medzi dvoma podoblasťami oblasti A, jednak medzi druhou podoblasťou oblasti A a oblasťou B, keďže neumožňuje koherentne dosiahnuť sledované legitímne ciele a ide nad rámec toho, čo je potrebné na zabezpečenie ich uskutočnenia.

Podpisy